

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет іноземної філології
Кафедра романських мов та інтерлінгвістики

СИЛАБУС
вибіркової навчальної дисципліни
ДИСКУРСОЗНАВСТВО

Рівень вищої освіти
Галузь знань
Спеціальність

Перший (бакалаврський)
03 Гуманітарні науки
035 Філологія

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання кафедри
романських мов та інтерлінгвістики
№ 4 від 2 листопада 2020 року

Завідувач кафедри О. В. Станіслав

Луцьк – 2020

I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	03 Гуманітарні науки 035 Філологія Перший (бакалаврський)	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 90/3		Рік навчання 2
		Семестр 3
ІНДЗ: немає		Лекції 24 год.
		Семінари (практичні) 20 год.
		Самостійна робота 40 год.
		Консультації 6 год.
	Форма контролю: залік	
Мова навчання: французька		

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Прізвище, ім'я та по батькові	Андрієвська Вікторія Валеріївна
Науковий ступінь	Кандидат філологічних наук
Вчене звання	Доцент
Посада	Доцент кафедри романських мов та інтерлінгвістики
Контактна інформація	andriievaska.viktoriiia@vnu.edu.ua Корпус А, каб. 223
Розклад занять	https://vnu.edu.ua/uk/faculties-and-institutions/fakultet-inozemnoi-filologii Вкладка – «Розклад занять»
Розклад консультацій	Згідно з розкладом, затвердженим кафедральним розписом

III. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

1. Анотація курсу. Вивчення навчальної дисципліни «Дискурсознавство» передбачає диференціацію власне лінгвістичної та загальногуманітарної проблематики, з увагою до специфіки мовознавчого знання. Він формує комплекс теоретико-методологічних знань із обраного напрямку наукової діяльності, а також навички апробації теоретичних підходів при роботі з текстами. Курс зорієнтований на формування наукового світогляду й адекватних механізмів фахового забезпечення наукової діяльності.

Навчальний курс складається з лекцій і практичних занять, які охоплюють 2 змістових модулі:

1. Introduction à la théorie du discours.
2. Analyse du discours : définition générale et méthodologie.

2. Пререквізити. Підґрунтям для вивчення навчальної дисципліни «Дискурсознавство» є врахування цілісного та системного наукового світогляду з використанням знань в сфері мовознавства, а також рівень володіння французькою мовою А2.

Постреквізити. Знання та уміння з навчальної дисципліни будуть необхідними для вивчення таких навчальних курсів: «Перекладознавчий аналіз тексту», «Лінгвістика тексту» та «Стилістика».

3. Мета і завдання навчальної дисципліни. Метою викладання навчальної дисципліни «Дискурсознавство» є сформувати у студентів системні, концептуально структуровані знання про формальні характеристики і комунікативні особливості дискурсу, виробити здатність критично аналізувати тексти з урахуванням їх дискурсивних характеристик.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Дискурсознавство» є формування наукового світогляду й адекватних механізмів фахового забезпечення наукової діяльності; ознайомлення студентів із загальнотеоретичними питаннями теорії дискурсу; формування практичних навичок і вмінь, необхідних для лінгвістичного аналізу тексту. Робота з дисципліни курсу передбачає послідовне формування термінології, специфічного для наукового спрямування теми, і водночас логічно впорядкованого, інтегрального, коли йдеться про лінгвістичне знання в цілому.

4. Результати навчання (компетентності). Виконання завдань курсу дозволить студентові оволодіти методами дискурсивного аналізу; поняттями дискурсу в вітчизняній та зарубіжній лінгвістиці; категоріями дискурсу; типами дискурсу; кореляцією понять стиль – текст – дискурс; спільними та відмінними рисами функціонального стилю, тексту, дискурсу; основними аспектами критичного дискурс-аналізу; а також опанувати такі компетентності: володіння навичками і прийомами, необхідними для вирішення певних комунікативних завдань; здатність критично і творчо підходити до вирішення наукових пошукових задач; уміння системно аналізувати мовні явища як вербалізовані феномени пізнання світу; здатність застосовувати вивчені теоретичні підходи у роботі з текстами різних жанрів; розуміння комунікативно-дискурсивної діяльності як реалізації функцій мови в різних суспільних сферах (жанрово-стильова диференціація мови); уміння оперувати адекватною термінологією і концептуальним апаратом у власних дослідженнях і наукових текстах; уміння використовувати методи дискурсивного аналізу у власній науковій роботі.

5. Структура навчальної дисципліни.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції	Практ. заняття	Самост.робота	Конс.	*Форма контролю / Бали
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1.						

<i>Introduction à la théorie du discours.</i>						
Thème 1. La notion du discours. Les théories du discours dans la linguistique.	13	4	4	5	-	ДС = 2 ДБ = 4
Thème 2. La corrélation entre les notions du texte et du discours, du discours et du style fonctionnel.	10	2	2	5	1	ДБ = 2 ДС = 1
Thème 3. Les catégories du discours.	10	2	2	5	1	ДБ = 2 ДС = 1
Thème 4. La structure du discours.	12	4	2	5	1	ДБ = 2 ДС = 2 Т = 6
Разом за змістовим модулем 1	45	12	10	20	3	20
Змістовий модуль 2.						
<i>Analyse du discours : définition générale et méthodologie.</i>						
Thème 2. L'analyse du discours comme une discipline linguistique.	9	2	2	5	-	ДС = 1
Thème 4. La méthodologie de l'analyse du discours.	14	4	4	5	1	ДБ = 4 ДС = 2
Thème 7. Les types du discours.	12	4	2	5	1	ДБ = 2 ДС = 2
Тема 8. Présupposition et implicature. Intertextualité.	10	2	2	5	1	ДБ = 2 ДС = 1 Т = 6
Разом за змістовим модулем 2	45	12	10	20	3	20
Загалом за поточний контроль						40
Види підсумкових робіт						Бал
Реферативне повідомлення з теми самостійного опрацювання						20
Конспект лекцій						10
Підсумковий тест						30
Загалом за підсумковий контроль						60
Всього годин / балів	90	24	20	40	6	100

*Форми контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

№ з/п	Види завдань
1.	Опрацювання лекцій.
2.	Опрацювання наукової літератури для підготовки практичних занять.
3.	Ознайомлення з основними працями сучасних науковців і фахівців дискурс-аналізу.
4.	Підготовка до підсумкового залікового тесту.
5.	Опрацювання дискусійних питань та тем із навчального курсу: 1. Транскрипція усного дискурсу. 2. Невербальні засоби дискурсу. 3. Прецедентні тексти. 4. Гіпертекст. 5. Проблема авторства дискурсу і тексту. 6. Засоби мовленнєвого впливу. 7. Теорія дискурсу М. Фуко. 8. Теорія дискурсу Лакло і Муффа. 9. Трьохвимірний модель Н. Ферклафа. 10. Соціальний конструктивізм і дискурсивна психологія.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Усі види діяльності студента, вказані у програмі та силабусі навчальної дисципліни «Дискурсознавство», підлягають оцінюванню. Основні види роботи включають опрацювання матеріалів лекцій для участі в обговоренні дискусійних питань та виконання поточного тематичного тестування, роботу із довідковими джерелами для участі у дебатах на семінарських заняттях, виконання завдань самостійної роботи тощо. Максимальна кількість балів за поточне оцінювання із 2 змістових модулів становить 40 балів. Розподіл балів див. у Розділі III п. 5 силабусу Форми контролю/бали.

Оцінювання видів робіт студента і розподіл балів укладено таким чином, аби дозволити студентові бути максимально мобільним і гнучким в організації навчання. Так у разі відсутності студента на лекційному занятті він представляє конспект лекції та проходить тестування із відповідної теми (якщо таке є не складене); на практичному (семінарському) занятті – студент готує повідомлення із трьох питань, винесених на обговорення під час семінарського заняття чи практичне завдання до нього, у письмовій формі.

Усі види роботи, що підлягають до-, пере- чи складанню поза графіком, передбаченим розкладом на їх виконання, оцінюються у 80-процентному співвідношенні до початкової вартості виду роботи (див. таблицю у Розділі III п. 5 Форми контролю/бали).

Учасник освітнього процесу зобов'язаний дотримуватися навчальної етики, толерантно та з повагою ставитися до всіх учасників процесу навчання, дотримуватися графіку проведення та термінів складання усіх видів робіт, передбачених програмою навчальної дисципліни, повідомляти викладача про його зміни, бути організованим і сумлінним, нести особисту та колективну відповідальність, без вагань звертатися до викладача за додатковими консультаціями та роз'ясненнями у разі потреби.

У питанні академічної доброчесності студент зобов'язаний вказувати джерела, якими послуговувався, додавати їх опис до кожного виду роботи, не поширювати та не копіювати авторські матеріали, не вдаватися до обману та списування, повідомляти куратора академічної групи у разі виявлення порушень етики академічної доброчесності та випадків (само)плагіату, необ'єктивного оцінювання результатів роботи студентів чи/та хабарництва.

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Підсумковий контроль включає представлення студентом конспектів лекцій, виконання підсумкового тесту та підготовку реферативного повідомлення із однієї теми, винесеної на самостійне опрацювання. Максимальна кількість балів за підсумковий контроль становить 60 балів.

У випадку незадовільної підсумкової оцінки або за бажанням підвищити рейтинг студент може дібрати/покращити свої бали. У разі незадовільної оцінки за підсумковий тест чи її відсутності – (пере)скласти його. Усі умови

до-, пере-, складання відповідних видів робіт обумовлюються студентом та викладачем не пізніше, ніж за 5 (п'ять) днів до дати заліку згідно з розкладом.

Усі види роботи, що підлягають до-, пере- чи складанню поза графіком, передбаченим розкладом на їх виконання, оцінюються у 80-процентному співвідношенні до початкової вартості виду роботи (див. таблицю Розділі III п. 5 Форми контролю/бали).

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 - 81	
67 -74	
60 - 66	
1 – 59	Незараховано (з можливістю повторного складання)

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

а) Основна література

1. Андрієвська В. Glossaire des termes de l'analyse du discours et de la communication (Глосарій термінів із дискурс-аналізу та комунікації). Луцьк: Вежа-друк, 2020. 24 с.
2. Бацевич Ф. Нариси з комунікативної лінгвістики. Монографія. Львів : Видавничий центр при ЛНУ ім. І.Франка, 2003. 281 с.
3. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики [Текст] : підручник. Київ : Академія, 2004. 344 с.
4. Загнітко А. П. Основи дискурсології : наук.-навч. видання. Донецьк : ДОННУ, 2008. 194 с.

б) Додаткова література

5. Бахтин М. М. Проблема речевих жанров. *Автор и герой: К философским основам гуманитарных наук*. СПб., 2000. С. 249–298.
6. Барт Р. Избранные работы: Семиотика. Поэтика. Москва : Прогресс, 1994. 616 с.
7. Грайс Г. П. Логика и речевое общение. *Новое в зарубежной лингвистике*. Москва, 1985. Вып. XVI : Лингвистическая прагматика. С. 217–237.
8. Ван Дейк Т. А. Язык. Познание. Коммуникация. Москва : Прогресс, 1989. 386 с.
9. Водак Р. Язык. Дискурс. Политика. Волгоград : Перемена, 1997. 139 с.
10. Кашкин В. Б. Дискурс : учеб. пособ. Воронеж : Изд-во ВГУ, 2004. 76 с.
11. Макаров М. Л. Основы теории дискурса. Москва, 2003.

- 12.Чепіль О. Я. Феномен дискурсу у сучасній лінгвістиці. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Філологічна». Остріг, 2011. Вип. 20. С. 211–215.
- 13.L'analyse du discours. URL : <https://sites.google.com/a/analyse-du-discours.com/www/l-analyse-du-discours>
- 14.Ebel M. et Fiala P. Présupposition et théorie du discours. *Revue européenne de sciences sociales*. T. 12, No 36, pp. 115–136.
- 15.Paveau M.-A. La théorie du discours. Fragments d'histoire et de critique. URL: <https://hal.archives-ouvertes.fr/hal-00474010/>
- 16.Bange P. Analyse conversationnelle et théorie de l'action. Paris: Hatier /Didier, 1992.